

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Hem och konsumentkunskap för en hållbar framtid

- En studie gällande elevers uppfattning av undervisningen om hållbar
utveckling inom ämnet hem och konsumentkunskap

Namn: Andreas Simonsson
Program och ämne: Ämneslärarprogrammet,
Hem- och konsumentkunskap

Kurs: L9HK2A
Nivå: Avancerad nivå
Termin/år: HT/2020
Handledare: Hillevi Prell
Examinator: Helena Åberg

Nyckelord: Elevperspektiv, Hållbar utveckling, uppfattningar

Abstract

Hållbar utveckling är att nuvarande generationer ska kunna tillgodose sina behov utan att riskera framtida generationers möjligheter att kunna uppfylla sina behov. Den svenska skolan genomsyras av hållbar utveckling genom sina läroplaner. Ämnet hem och konsumentkunskap lyfts fram som ett ämne som lämpar sig extra väl för att undervisa om och lyfta fram hållbar utveckling. I ämnet får eleverna kunskap och verktyg för att kunna bidra till ett mer hållbart samhälle. Studiens syfte var att beskriva elevers uppfattningar om hållbar utveckling och undervisningen om hållbar utveckling. Undersökningen skedde genom en kvantitativ webbenkät som 116 elever svarade på.

Resultatet visade på att tjejer tycker hållbar utveckling är viktigare än killar. Det visade även på att tjejer är mer villiga att lära om hållbar utveckling. Resultatet visade även på att elever upplever att de saknar undervisning om vissa delar av ämnet såsom privatekonomi och jämställdhet medan de upplever att de undervisas mycket om matlagning. Det visar att även om att ämnet blivit mer komplext i läroplaner och kursplaner så betyder det inte att det har fått genomslag i själva undervisningen ute i klassrummen.

1 Förord

Detta examensarbete var den slutgiltiga delen av min utbildning till att bli lärare. Att skriva arbetet har varit lärorik men det har varit minst lika krävande att genomföra examensarbetet. Arbetet skedde även under en prövande tid för mig så jag vill tacka alla som ställt upp och stöttat och peppat mig under arbetets gång. Jag vill även rikta ett speciellt tack till Hillevi Prell för hennes stöd och hjälp med arbetet. Den har varit ovärderlig vid skapandet av arbetet.

Andreas Simonsson

Innehållsförteckning

1 Förord	2
2. Introduktion	5
2.1 Syfte	6
2.2 Frågeställningar	7
3 Bakgrund	7
3.1 Vad är hållbar utveckling?.....	7
3.2 Agenda 2030	8
3.3 Skolans roll i implementeringen av hållbar utveckling.....	9
3.3.1 Hem och konsumentkunskap och hållbar utveckling.....	10
4 Metod	12
4.1 Design	12
4.2 Urval	12
4.3 Enkätens utformning.....	13
4.4 Datainsamling	14
4.5 Databearbetning och dataanalys	14
4.6 Etiska ställningstaganden.....	15
5 Resultat	15
5.1 Hur viktigt tycker eleverna det är att lära sig om hållbar utveckling?	15
5.2 Elevers upplevelser om undervisningens innehåll.....	18
5.3 Vad betyder hållbar utveckling för eleverna utifrån de tre kunskapsområdena?	19
5.3.1 Vad betyder HU för elever i relation till miljö	20
5.3.2 Vad betyder HU för eleverna i relation till ekonomi.....	20
5.3.3 Vad betyder HU för eleverna i relation till Hälsa	20
5.4 Vad elever upplever de saknar i undervisningen inom HKK i.....	21

relation till hållbar utveckling.....	21
6 Diskussion	22
6.1 Metoddiskussion	22
6.1.1 Svagheter och styrkor	22
6.2 Resultatdiskussion	23
6.2.1 Skillnaden mellan pojkar och flickors uppfattningar om HU inom HKK.....	23
6.2.2 Vad betyder hållbar utveckling för eleverna i relation till	24
HKK tre ämnesområden?	24
6.2.3 Elevers uppfattningar om vad de arbetar med inom.....	25
undervisningen om HU inom HKK.....	25
7 Slutsatser och implikationer	27
8 Referenslista	28
9 Bilagor	32
Bilaga 1 Enkät.....	32

2. Introduktion

Under året 2019 gav Sveriges regering ut ett uppdrag till Skolverket i syfte att öka kunskapen samt förbättra förutsättningarna gällande hållbar utveckling (som vidare kommer förkortas med HU). Utbildningsdepartementet (Skolverket, 2019 och Borg, 2011) uppger att skolan är idag identifieras som en nyckelaktör för att sprida och implementera HU in i det svenska samhället. Då skolans kursplaner, läroplaner samt värdegrund ska genomsyras av HU ska ansvaret inte åligga endast ett fåtal av skolans ämnen, utan appliceras på samtliga av skolans aktörer (Skolverket, 2019). Göteborgs Universitet (2018) och Skolverket (2011) lyfter att Hem och konsumentkunskap är ett speciellt lämpat ämne för undervisning om HU samt är ett av de ämnen som har starkast koppling i sina styrdokument till HU. Skolinspektionens (2019) granskning visar dock att Hem och konsumentkunskap är ett av grundskolans minsta ämnen sett till dess undervisningstimmar. I granskningen framgick även att undervisningstimmar i själva verket var 25% färre efter att de studerat undervisande lärares lektionsplaneringar. På grund av ämnets alltmer ökande komplexitet känner lärare en ständigt ökande begränsning av stoffet gällande HU som når eleverna (Skolinspektionen, 2019). Den bild av HU som förmedlas till eleverna kan därför skifta baserat på denna begränsning.

Ämnet Hem och konsumentkunskap är i sin tur uppdelat inom tre större områden. Dessa är hälsa, miljö samt ekonomi. Enligt granskningen gjord av Skolinspektionen (2019) framkommer en viss prioritering av delarna, där matlagning får alltmer utrymme i undervisningen än exempelvis konsumtion och ekonomi som prioriteras allt lägre. Dessa prioriteringar kan jag själv bevittna om efter min verksamhetsförlagda utbildning (VFU) där jag följt tre olika hem och konsumentkunskapslärare, prioriteringen ligger främst på matlagning och matrelaterad påverkan av miljön. Synsättet av att dela upp ämnet i specifika ämnesområden motsägs av boken av Hjälmeskog och Höijer (2019) som menar att synen på ämnet hem och konsumentkunskap måste vara holistiskt för att eleverna ska förstå dess komplexitet. Den holistiska synen återfinns även i kursdokumenten där eleverna ska tränas i kunskap i handling. Med kunskap i handling menas att eleverna ska utveckla förmågan att utföra kunskapsbaserade handlingar i sin vardag. (Skolverket, 2011)

Genom en holistisk undervisning skapas en förståelse för att ämnets alla delar hör ihop i ett bredare sammanhang, och både praktik och kunskap används för att kunna bidra till en hållbar utveckling för samhället. Då vissa delar likt matlagning förekommer alltmer inom

hem och konsumentkunskap är det av intresse att undersöka hur eleverna kan applicera HU till dessa tre delar, när en del representeras allt mer än de andra två. Med det menas att eleverna ska lära sig att fläta samman det teoretiska med det praktiska i en helhet (Skolverket, 2011).

Borg (2011) lyfter även en skillnad mellan könen när det gäller att kunna applicera undervisningen gällande HU samt kunna ta till sig ämnets stoff. Borg (2011) fortsätter att beskriva att det är viktigt med god kunskap för att kunna implementera hållbar utveckling på ett sådant sätt att eleverna får så goda möjligheter som möjligt att ta till sig ämnet.

Torbjörnsson (2011) beskriver själv i sin rapport hur det går att finna en del skillnader mellan könen gällande intresset för Hem och Konsumentkunskap samt HU. Han lyfter själv en del historiska aspekter som tenderar att finnas kvar än idag. Främst lägger han tryck på att det var den dåtida kvinnans roll att förvalta hemmet. Torbjörnsson (2011) beskriver att de könsmonster som fanns då förekommer än idag men i allt mindre utsträckning. Det har i sin tur resulterat i att ämnet hem och konsumentkunskap klassas som feminint. Petersson (2007) lyfter samma problematik och applicerade det på dagens elever. Hon hävdar att killar har svårare att prestera då ämnet klassas som feminint, vilket tillslut resulterar i ett minskande intresse hos pojkar.

Studier utförda av Gisslevik et al. (2018b), Borg et.al. (2012) och Summers, Corney och Childs (2003) beskriver att tidsbristen är en viktig faktor som försvårar för lärare att erbjuda den holistiska undervisningen som Hjälmeskog och Höijer (2019) bok säger krävs. Baserat på den fakta som tagits fram har jag därefter formulerat följande syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka elevers syn på hållbar utveckling i relation till hem och konsumentkunskap. Fokus kommer främst ligga på elevgruppen gällande vad de anser är av vikt när det kommer till hållbar utveckling. Elevgruppen kommer vidare att analyseras angående om de finns markanta differenser av åsikter inom de två könsrollerna. Studien kommer även beröra i vilken utsträckning eleverna uppfattar att de får undervisningen som behövs inom området utgående från hem och konsumentkunskaens tre delar.

2.2 Frågeställningar

- I vilken utsträckning finner eleverna vikten av att lära sig som hållbar utveckling?
- Hur uppfattar eleverna sin egen undervisning i hållbar utveckling inom hem och konsumentkunskap?
- Vad betyder hållbar utveckling för eleverna i relation till de tre kunskapsområdena inom HKK?
- Finns det några markanta skillnader mellan könen inom elevgrupperna gällande synen på hållbar utveckling inom hem och konsumentkunskap?

3 Bakgrund

Regeringen tog 2019 beslut om att Agenda 2030 ska implementeras i undervisningen i den svenska skolan. Detta i ett led att nå de svenska nationella miljömålen som antogs av riksdagen 1999. De svenska nationella miljömålen är grundande i Agenda 2030.

3.1 Vad är hållbar utveckling?

År 1987 ville FN ta fram en ny miljöagenda i sitt arbete för en hållbar framtid. FN valde att ge uppdraget åt World Commission on Environment and Development (WCED) att formulera en ny miljöagenda. Resultatet av FN uppdraget blev "A global agenda for change" (WCED, 1987 s. 11). WCED fick uppgiften att formulera och utarbeta miljöstrategier som skulle fungera för en HU långsiktigt. Definitionen WCED valde är "hållbar utveckling är den utveckling som uppfyller nutidens behov utan att kompromissa med kommande generationers förmåga att tillgodose sina egna behov (WCED 1987 s. 54). Den definitionen är tänkt att säkerställa nuvarande och framtida generationers behov enligt WCED (1987).

HU innehåller tre olika dimensioner och dessa förklaras i rapporten Vår Gemensamma Framtid, rapporten kallas även för Brundtlandrapporten, (WCED, 1987). I Figur 1, synliggörs de tre dimensionerna och vad hållbar utveckling definieras som i Brundtlandrapporten.

Figur 1.

Vennndiagrammet beskriver perspektiv på HU (Boverket, 2017)

Den sociala dimensionen av HU sätter människan i centrum. Det handlar om att främja människans utveckling socialt genom att främja bland annat jämställdhet och utrota fattigdom. Den ekologiska dimensionen handlar om att främja miljön samt klimatet och bevara jordens resurser för framtida generationer. Den ekonomiska dimensionen handlar om att säkerställa en tillväxt i ekonomi nu och för framtida generationer. Tillsammans bildar de tre dimensionerna en helhet av vad som krävs för att HU ska kunna uppnås. Skulle det saknas någon av de olika dimensionerna så skulle det vara omöjligt att uppnå en hållbar utveckling på hela jorden. Definitionen av HU som gavs av WCED har sedan dess uppförande förändrats. Förändringen har skett över tid och olika steg i exempelvis Agenda 21 och Agenda 2030. Den definition av HU som Agenda 2030 definierar är den som är antagen av Sverige och används inom svenska myndigheter och svenska skolan (Finansdepartementet, 2017).

3.2 Agenda 2030

Agenda 2030 är FN:s senaste definition av HU. Agenda 2030 antogs 2015 av FN:s medlemsländer (EU-kommissionen, 2019). Agenda 2030 består av 17 (se Figur 2). De 17 olika målen som agenda 2030 består av har sedan brutits ner i mindre delmål av vilket de finns 169 av. Agenda 2030 och dess mål existerar fortfarande inom samma ramar (se figur 1) som togs fram av WCED vid skapandet av FN:s första agenda för en hållbar utveckling.

Regeringskansliet (2016) beskriver hur de olika målen och i sin tur delmål är till för att hjälpa ur ett globalt perspektiv med en alltmer hållbar livshållning och utnyttjande av planetens resurser. Målen appliceras på vardera landet och varje ledande organ i respektive länder bestämmer själva hur de appliceras för att landet ska kunna uppnå dem. I Sverige (Skolverket, 2019) har Agenda 2030 applicerats in i skolans värld och ska därefter implementeras på samtliga ämnen, men att hem och konsumentkunskap har fått en alltmer bidragande roll i undervisningen av hållbar utveckling. Specifika mål nämns inte men läroplanens ramar täcker stora delar av Agenda 2030 principer och delar samma mål. En undervisning för en alltmer hållbar utveckling, jämställdhet och demokrati.

Figur 2

Visar de 17 mål som Agenda 2030 består av (Sida, 2019)

3.3 Skolans roll i implementeringen av hållbar utveckling

Enligt Regeringskansliet (2016) och Borg (2011) så spelar skolan en central roll i att utbilda och forma ungdomar till samhällsmedborgare som kan agera så att utvecklingen i samhället kan bli mer hållbar. Borg (2011) skriver att det är en del av lärarnas uppdrag att ge eleverna rätt verktyg och kunskap så att de kan fatta medvetna beslut i sin vardag. Genom att eleverna kan fatta medvetna beslut i sin vardag i relation till HU kan de bidra till en mer hållbar framtid. Inom den svenska skolans styrdokument saknas det direkta kopplingar till Agenda 2030. Dock så finns det tydliga kopplingar till de mål och delmål som Agenda 2030 består av i de styrdokument som reglerar Svenska skolan (Skolverket, 2019). I skolans uppdrag och värdegrund finns tydliga kopplingar till centrala delar ur Agenda 2030 vilket betyder att alla aktörer i svenska skolan ska bidra till att utbilda elever inom HU och att undervisningen inte är knuten endast till specifika ämnen.

Gelinder (2020) lyfter själv inom sin avhandling hur lärare är den främsta komponenten för att kunna lyfta läran om hållbar utveckling inom skolans område. Likt rapporten tidigare avhandlat stödjer Gelinder diskussionen att ämnet hem och konsumentkunskap ofta bara associeras med matlagning men lyfter därefter att det är en viktig del för att kunna lära ut hållbar utveckling för elever. Hon hävdar att skolan vid flera tillfällen kan falla med att visualisera hållbar utveckling och hjälpa elever att kunna dra samband från deras handlingar till dess påverkan till en hållbar utveckling. Genom uppmärksammade debatter kommer det fram nya siffror gällande det alltmer ökande matsvinnet i Sverige (Gelinder. 2020). Den matproduktion samt den konsumtion vi använder oss av idag är en av de största faktorerna för ökande miljöproblemen.

Borg, Gericke, Höglund och Bergman (2012) visade på att den undervisande lärarens attityd och kunskap kring HU spelade roll för elevernas lärande. Om den undervisande läraren hade ett negativ attityd eller saknade kunskapen så fick det en negativ effekt på undervisningen om HU. De fann även att en positiv attityd främja undervisningen av HU. Summers, Corney och Childs (2003) finner i sin studie att tidsbrist är något som bidrar till att skapa just en negativ attityd hos lärare. De finner att bristen på tid försvårar för lärare att implementera nya delar i sin undervisning. Borg et al. (2012) identifierade bristen av tid hos lärarna. Tidsbristen gjorde att även de lärare som önskade implementera HU i sin undervisning hade svårt då deras undervisningstiden gick åt att möta kraven i kursplanen.

3.3.1 Hem och konsumentkunskap och hållbar utveckling

Enligt Göteborgs Universitet (2018) och Bohm, Lindblom, Åbacka, Bengs och Hörnell (2015) så är hem och konsumentkunskap det ämnet som lyfts fram som en extra viktig aktör gällande implementeringen av HU i den svenska skolan. I ämnets kommentarmaterial (Skolverket, 2011b) framhävs att ämnet ska bidra till att elever utvecklar förmågor och verktyg att agera som medvetna konsumenter som bidrar till ett hållbart samhälle.

I ämnets styrdokument finns klara kopplingar till Agenda 2030 och HU. Dessa kopplingar återfinns om man studerar bland annat ämnets syfte och centrala innehåll. Dock är styrdokumentet i ämnet väldigt vaga i vad som själva undervisningen ska bestå av vilket lägger ett stort ansvar på läraren att förstå och tolka styrdokumentet (Göteborgs

Universitet, 2018). Att ämnet har klara kopplingar till HU bidrar till att ämnet blir en viktig del av skolans givna uppdrag om att undervisa om HU.

Skolinspektionens (2019) granskning visade på att ämnet har blivit mer komplext utan att antalet undervisningstimmar har ökat. Samma granskning visade även på att i vissa skolor har antalet undervisningstimmar minskat. Detta har skapat en situation där lärare måste prioritera vad som ska ingå i undervisningen. Enligt Skolinspektionens (2019) rapport lägger lärare tonvikten på frågor som är relaterade till matlagning. Studier som är utförda av Gisslevik,

Wernersson. och Larsson (2018b), Borg et al. (2012) och Summers, Corney och Childs (2003) stödjer att bristen på tid är en framträdande anledning till att lärare upplever att det är en utmaning att implementera HU i sin undervisning. Genom att lärare upplever att de saknar tid så kommer de att tvingas prioritera. Gisslevik et al. (2018b) skriver att det inte bara är själva undervisningsmomentet som lider av tidsbrist. Utan lärare finner att de saknar tid att implementera det i terminsplaneringen också. Detta leder till att fokus fortsätter att ligga på matlagning i undervisningen och att alla ämnets delar i kursplanen inte behandlas. Det skulle kunna vara en bidragande orsak till att undervisningen som sker i klassrummen inte förändras i samma takt som ämnet förändras i kursplaner. Det skulle även kunna vara en bidragande orsak till att de klassiska delarna av ämnet HKK såsom matlagning fortfarande är högt prioriterat jämfört med exempelvis privatekonomi som Skolinspektionens (2019) granskning visade.

I avhandlingen skriven av Gelinder (2020) lyfter även hon den problematik gällande att matlagningen är den övertagande delen inom hem och konsumentkunskap. Hon beskriver att ämnets relation till hållbar utveckling har främst fått ett fokus till endast hållbar konsumtion. Begreppet är endast en del av den hela hållbara utvecklingen och har därför flera definitioner av vad man menar med termen. Dock det som förenar samtliga definitioner grundar sig i att skolan ska lära eleverna hålla balansgången med att möta sina behov samtidigt som de ska lämna plats för kommande generationers möjligheter och kunna få möta sina behov med jordens resurser. Gelinder (2020) fortsätter beskriva hur ämnet hem och konsumentkunskap ska applicera teorin på praktiken och skapa en bra sammanflätning för att kunna förstå invecklade samband mellan människa och naturen till relationen till hemmet.

Borg et.al. (2012) skriver att lärarens roll var viktigt. Genom att läraren har en positiv inställning till HU och en god pedagogik och ett innehåll som lämpar sig för elevgruppen så engagera eleverna i undervisningen. Genom att både elever och lärare blir engagerade och intar en positiv attityd gentemot undervisningen av HU finner Borg et.al. (2012) i studien att de hinder som finns kan överbryggas.

4 Metod

4.1 Design

På grund av studiens syfte som handlar om elevers uppfattningar om sin undervisning inom ämnet hem och konsumentkunskap i relation med hållbar utveckling valdes en deskriptiv design på studien. Underlaget för studiens resultat kom därför att samlas in genom enkäter. Då studien undersöker ett fenomen inom en större respondentgrupp valdes en kvantitativ metod för insamlingen av materialet. På grund av den begränsande tidsaspekten för arbetet samt att utförandet av undersökningen tog plats under en kortare tidsperiod har jag därför valt att studien fått bli en så kallad tvärsnittsstudie (Denscombe, 2018)

4.2 Urval

Bakgrunden till urvalet av en deskriptiv design på studien grundar sig i att jag själv anser att den är bäst lämpad för de frågeställningar som jag undersöker. Enligt Rosengren och Arvidson (1992) är tillvägagångsmetoden främst lämpad för undersökningar där man vill ta reda på hur en relation mellan två parter likt i den här studiens fall mellan hem och konsumentkunskap sam hållbar utveckling. Ett deskriptivt tillvägagångssätt är även lämpat om man vill beskriva ett moment som redan är verkande. Då studien endast ska fokusera på elevernas nuvarande syn på hållbar utveckling inom ämnet HKK gjorde jag därför urvalet och lämpade denna metod.

I syfte att få en respondentgrupp som är välkända med ämnet hem och konsumentkunskap och dess relation till HU valdes olika klasser inom årskurs 9. De skolor som valdes skedde genom ett bekvämlighetsurval då det fanns personliga nätverk för att fördela enkäterna i skolorna. Ett bekvämlighetsurval betyder att valet av deltagare sker av de deltagare som är tillgängliga Christoffersen och Johannessen (2015). På grund av detta bekvämlighetsurval i samband med mitt kontaktnät som i sin tur kontaktade sina kollegor har jag själv ingen

beskrivning på klassernas socioekonomiska bakgrund. Jag har dessvärre inga andra uppgifter till dem utöver deras kön, ålder och vilken årskurs de tillhör. Beskrivningen av studiens deltagande förblir därför väldigt begränsad. Det bör noteras att detta urval sällan är representativt för alla skolor och elever (Eliasson, 2006). I min undersökning deltog 116 respondenter som svarade på enkäten. 2 av dessa föll bort då de ej hade studerat HKK i tillräcklig stor utsträckning

Vid ett senare avsnitt i studien kommer en alltmer genomgående förklaring om enkätens utformning. Urvalet till varför enkäten använder sig av öppna frågor är för att kunna ge kvalitativa svar i studien, Fjelkegård och Persson (2016). De öppna svaren ger respondenterna möjlighet att utförligt beskriva hur de ser på relationen mellan ämnet HKK och dess relation till HU. Gällande analyserandet av de öppna frågorna i enkäten har jag lyft ut de aspekter som är främst förekommande. Det skedde då studien var av kvantitativ sort och ska ge mig ett övergripande svar på de frågor jag skickat ut.

4.3 Enkätens utformning

Enkäterna utformades enligt de råd och tips som ges i Christoffersen och Johannessen (2015). Eleverna informerades i inledningen av enkäten om att deltagande i enkäten var frivilligt och vad syftet med studien var. Eleverna informerades också om att deras svar endast kommer att användas i forskningssyfte för den här studien.

Första steget med att utforma enkäten var att undersöka vilka områden av Agenda 2030 som återfanns i hem och konsumentkunskapens kursplan. Utifrån de områden som identifierades skapades frågorna för enkäten. Ett omfattande arbete utfördes med att formulera enkätfrågorna så att de skulle vara begripliga och relevanta för eleverna. Under hela skapandeprocessen skedde ett arbete med att förenkla och underlätta för eleverna att svara på frågorna för att få en så hög svarsfrekvens som möjligt på alla frågor av eleverna som deltog i undersökningen.

Skapandet av enkäten skedde i ett Google formulär och bestod av 16 standardiserade frågor samt 5 öppna frågor. Enkäten bestod av 2 delar. Första delen bestod av bakgrundsfrågor som för att möjliggöra ett korrekt urval av deltagarna och andra delen bestod av frågor kopplade till studiens syfte. I de standardiserade frågorna skulle eleverna välja det alternativ som de

upplevde passade in på sig själv bäst. Christoffersen och Johannessen (2015) trycker på vikten av att alternera mellan standardiserade frågor samt öppna frågor. Standardiserade frågor har en större chans att bli besvarade då de presenterar färdiga svar där respondenten/eleven inte behöver tänka efter och formulera sina tankar. Öppna frågor bidrar med kvalitativa svar, ett område där standardiserade svar fallerar inom.

De standardiserade frågorna tog plats genom att respondenterna valde ett alternativ på en femgradig skala. De fem alternativen som eleverna hade att välja på var 1= Inte alls 2= Liten utsträckning 3= någorlunda utsträckning 4= Ganska stor 5= Mycket stor. De öppna frågorna i studien rörde hur viktigt HU var i relation till ämnets delar (hälsa, ekonomi och miljö) samt vad de ansåg var viktigast att arbeta med och vad de önskade att arbeta mer med. Jag valde att använda mig av en femgradig skala när enkäten utformades då jag fann simpliciteten av att tolka det färdigformade svaren väldigt givande för min studie, vilket även stöds av Christoffersen och Johannessen (2015). Inför studien övervägdes flera olika alternativ för att forma enkäten på bästa sätt. Det fanns bland annat i tanken att endast använda öppna svar då svaren av en skala kan tolkas väldigt olika baserat på vem som är respondenten. I öppna svar måste eleven konkretisera sin uppfattning om området (Christoffersen och Johannessen, 2015). Jag valde dock att stryka idén av att endast använda mig av öppna svar då enkäterna är en kvantitativ studie. Det hade tagit mig oerhört lång tid att analysera 116 enkäter med endast öppna frågor. Jag vill även belysa den mänskliga faktorn då jag är ensam om att utföra studien och analysera samtligt stoff. Öppna svar kan misstolkas av mig och ge en felaktig utsago i resultatet av studien.

4.4 Datainsamling

Då enkäten var i digital form samlades svaren in per automatik efter att eleverna hade svarat på den. Läraren hade 2 veckor på sig att utföra enkäten med sina elever. Länken till enkäten skickades ut till de lärare som anmält att deras klasser kunde delta i studien. De lärare som valde att delta i studien tillhandahöll enkäten till eleverna vid ett lämpligt tillfälle så att eleverna kunde besvara den.

4.5 Databearbetning och dataanalys

Den insamlade data bearbetades och analyserades i Excel och ett program för statistisk analys som heter Statistical program for social sciences (SPSS 27). Datan överfördes från

enkäten genom att sparas ner i ett Excel-dokument. Detta dokument importerades sedan in till SPSS för vidare bearbetning. Genom SPSS genomfördes Chi-två tester och sammanställde tabeller och diagram som redovisas i löpande text. För att analysera skillnader mellan tjejer och killar avseende deras syn och attityd gentemot HU. Den valda signifikansnivån som studien använde sig av var $P < 0.05$. Vid analysen av elevernas svar slogs svarsalternativen ihop i tre olika grupper, Svarsalternativet någorlunda utsträckning bildade en grupp, ganska stor och mycket stor bildade en grupp. Den tredje gruppen innehöll liten utsträckning och inget alls. De som svarade "kommer ej ihåg" på utvalda frågor föll bort i framtagandet i resultatet. Det skedde även två bortfall där eleverna ej studerat hem och konsumentkunskap i tillräcklig utsträckning.

4.6 Etiska ställningstaganden

Då det ej finns några specifika regler angående internetbaserade enkäter och intervjuer förhöll mig till den standard som är satt tidigare (Christofferson och Johannessen, 2015). Deltagarna i studien fick ge sitt godkännande att de accepterade att delta i studien och att den data som skapades skulle användas endast för studien. Jag valde att se till att inga frågor kunde användas för att identifiera deltagarna i studien. Detta var för att säkerställa deltagarnas anonymitet. Utöver denna åtgärd har jag ej gjort ytterligare etiska ställningstaganden gällande insamlingen av data från respondenterna.

5 Resultat

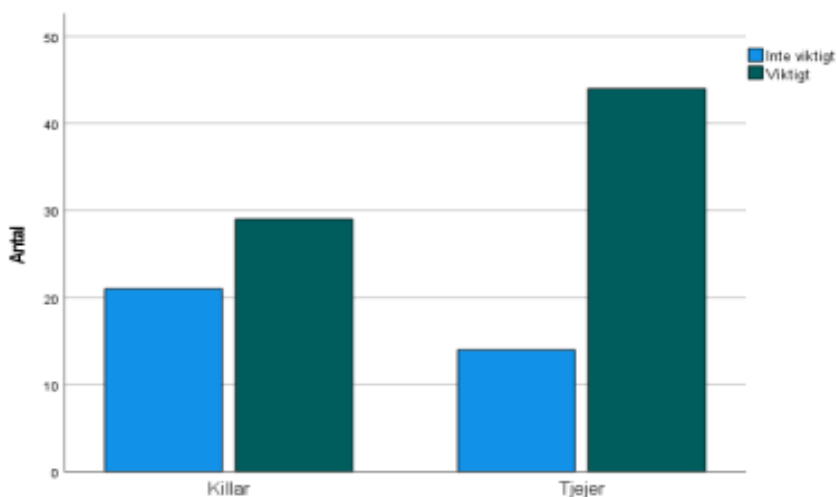
I detta avsnitt presenteras en analys av resultat utifrån frågeställningarna för studien. Varje frågeställning kommer att presenteras separat. Empirin kommer presenteras med hjälp av tabeller och diagram och beskrivas i löpande text. Tabellerna i detta avsnitt kommer att visa tre olika grupper.

5.1 Hur viktigt tycker eleverna det är att lära sig om hållbar utveckling?

HU anses vara viktigt och relevant för ungdomarna som deltagit i testet då 67% av deltagarna ansåg att HU var ganska eller mycket viktigt. Det skiljer sig dock mellan könen vilken åsikt de har om HU.

Figur 3

Beskriver hur viktigt HU är utifrån kön (N=108)

Enligt statistiken som insamlades (figur 3) så visar de att tjejer anser att HU är viktigare än vad killar tycker. 17,9% fler tjejer tycker att HU var viktigare än vad killarna gjorde. Vid skapandet av diagrammen utfördes även ett Chi-två-test för att visa på skillnad mellan kön och hur viktigt man anser att HU är. Resultatet blev att det var en signifikant skillnad (P=0,48) mellan könen i hur viktigt de ansåg att HU var.

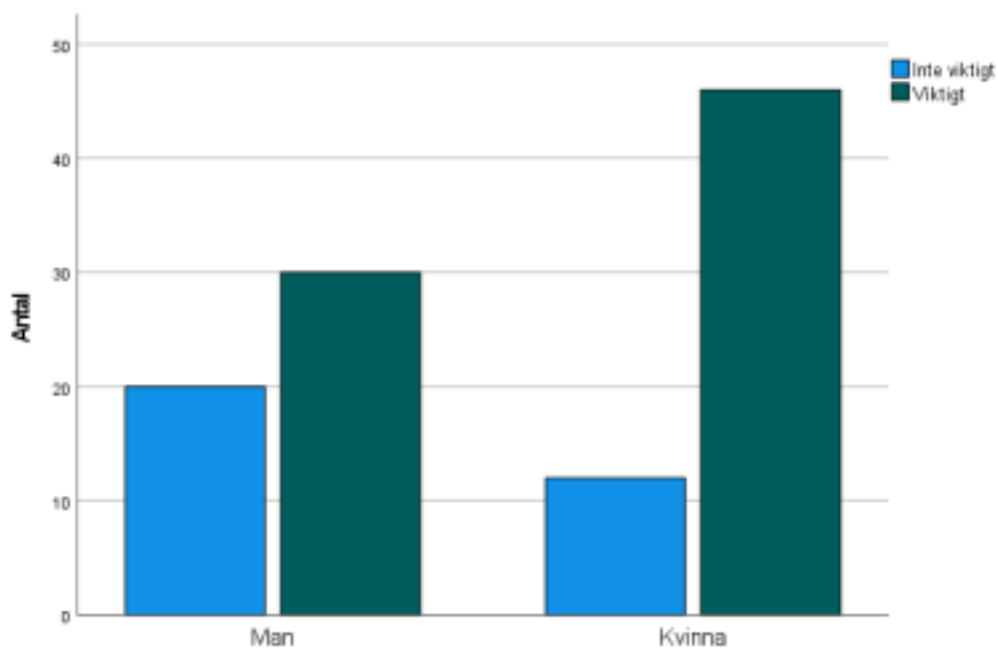
Tabell 1.

	Man	Kvinna	Totalt
Inte viktigt	42%	24,1%	32,4%
Viktigt	58%	75,9%	67,6%

“Svar i procent om hur viktigt HU är för dig”

Trots att en övervägande del tycker att HU är viktigt så är det över en tredjedel av eleverna som anser att HU inte är av vikt (Se tabell 1). När de gällde frågeställningen hur viktigt det var att lära sig om HU så utfördes ett Chi-två-test vid skapande av det diagrammet också. Det visade på en större signifikant skillnad (P=0,28) mellan könen än det tidigare testet på hur viktigt HU är.

Figur 4

Figur 4. Beskriver hur viktigt det är att lära sig om HU utifrån kön. (N=108)

Resultatet visar tydligt att det finns en signifikant skillnad mellan killar och tjejer och deras inställning till HU. Killar anser att HU inte är lika viktigt som tjejer. Men den mest signifikanta skillnaden mellan tjejer och killar var hur viktigt man ansåg det var att lära sig om HU. Tjejer tyckte att det var betydligt mer viktigt att lära sig om HU än vad killar var i undersökningen.

Tabell 2

	Man	Kvinna	Totalt
Inte viktigt	40	20,7	29,6
	%	%	%
Viktigt	60	79,3	70,4
	%	%	%

Svar i procent om hur viktigt det är att lära sig om HU "för dig"

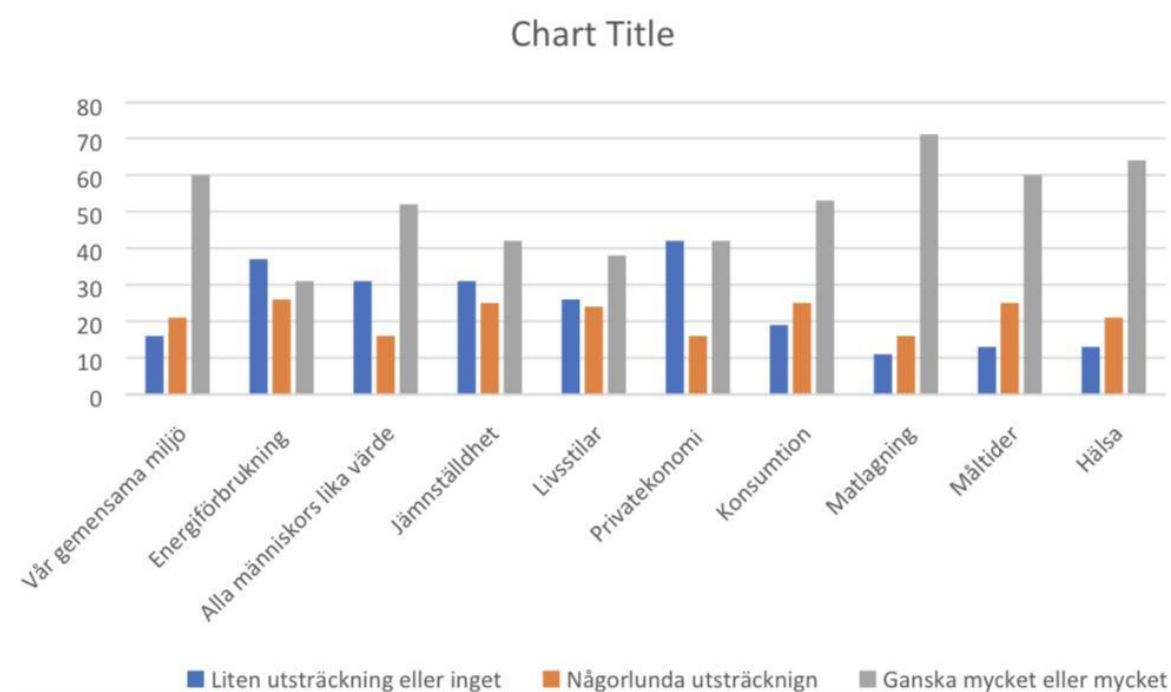
Det var nästan dubbelt så många killar som ansåg att det inte var viktigt att lära sig om HU som tjejer. Resultatet visar att även om båda könen anser att HU är viktigt så är det killarna som anser att det är mindre viktigt i störst utsträckning.

5.2 Elevers upplevelser om undervisningens innehåll

Elevernas uppfattning om vilka områden de studerat och i vilken utsträckning det har skett skiljer sig markant mellan de olika ämnesdelarna. Av de ungdomar som svarade på frågan hur

mycket de hade arbetat med privatekonomi så svarade 48% (se figur 5) att de hade jobbat lite eller inte alls med privatekonomi i undervisningen. Motsvarande siffra för matlagning (figur 2) är 11% som anser att de endast har arbetat i liten utsträckning eller inte alls med de.

Figur 5

Svarsfrekvens över hur elever upplever de arbetade med olika områden rörande HU inom HKK

I figurs 5 diagram finns är det fyra av staplarna som visade sig vara högst bland elevsvaren i kategorin ”ganska mycket eller mycket stor”. Den med högst svar var svarsalternativet ”matlagning” då 71 (70%) av eleverna svarade de hade arbetat med det i ganska mycket eller mycket stor utsträckning. 64 elever (63%) sa att de hade fått arbeta med området ”hälsa” i ganska mycket eller mycket stor utsträckning. 60 (58%) elever sa att de arbeta med ”måltider” samt ”vår gemensamma miljö” i ganska mycket eller mycket stor utsträckning. 53 elever (52%) uppger att det arbetat med konsumtion ganska mycket eller i mycket stor utsträckning. 52 (51%) elever uppger att de arbetat med ”alla människors lika värde” i ganska mycket eller mycket stor utsträckning 42 (42%) elever sa att de arbetat med ”privatekonomi” i ganska mycket eller mycket stor utsträckning Samtidigt sa 42 (42%) elever att de hade arbetat lite eller inget med privatekonomi. 42 (41%) sa att de arbetat med jämställdhet och 31 (30%) sa att de arbetat lite eller inget med jämställdhet. Resultatet visar att även om många elever upplever att de har arbetat med ett ämne så kan de vara många elever som upplever att de inte har arbetat i ämnesområdet. HKK är ett ämne som är fyllt av könsroller och könsmönster. Trots att skolan i sin helhet ska arbeta med jämställdhet och det ryms inom HKK kursplanen så är det 30% av eleverna som svarar att de arbetat lite eller inget alls med jämställdhet i HKK. 38 (33%) hade arbetat med livsstilar i stor utsträckning medan 26 (23%) hade jobbat med det i liten utsträckning eller inte alls. 31 (30%) svarade att de arbetat med energiförbrukning medan 37(36%) sa att de arbetat lite eller inget alls med

Resultatet visar på att när man frångår matlagning och miljö så närmar sig staplarna mellan de elever som uppger att de arbetat mycket med ett område och de som arbetat lite med ett område. Vilket visar på att de är endast områden som rör miljö och matlagning som det arbetas med i alla skolor medan de andra områden prioriteras olika mellan de deltagande skolorna.

5.3 Vad betyder hållbar utveckling för eleverna utifrån de tre kunskapsområdena?

Eleverna ställdes tre öppna frågor angående vad HU betyder för dem utifrån de tre olika ämnesområdena inom HKK, dvs. hälsa, ekonomi och mat. Deras svar tolkades och kategoriserades och placerades i en tabell (se tabell 3).

Tabell 3

Ämne	Miljö/klimat	Mänskliga rättigheter	Värna naturen	Eget ansvar	Konsumtion	Värna jordens resurser	Träna	Äta bra för hälsan
Vad betyder HU för dig i relation till miljö	38	0	14	16	21	21	0	0
Vad betyder HU för dig i relation till Ekonomi	22	0	0	17	40	9	0	0
Vad betyder HU för dig i relation till Hälsa	11	6	1	4	6	0	16	35
Totalt antal svar	71	6	15	37	67	30	16	35

Beskrivning av vad HU betyder för eleverna utifrån de tre kunskapsområdena i HKK

5.3.1 Vad betyder HU för elever i relation till miljö

Då det kom till frågeställningen om vad HU betyder för eleverna utifrån HKK olika kunskapsområden så visade det sig att miljö var det som hade störst betydelse för eleverna totalt sett. Eleverna förknippade en hållbar utveckling för miljön med en ansvarsfull konsumtion och att värna jordens resurser. Eleverna poängterade även sitt eget ansvar när de kom till sin egen konsumtion. Eleverna lyfta även det egna ansvaret när de kom till att värna naturen och att bidra till att minska sin påverkan på klimatet.

5.3.2 Vad betyder HU för eleverna i relation till ekonomi

Eleverna visade att konsumtion hade en stor betydelse för dem. De lyfter att minskad konsumtion är att eftersträva speciellt då det rör sig om onödig konsumtion. Eleverna lyfter olika sätt att konsumera på ett mer hållbart sätt. Exempelvis lyfter de fram ekologiskt odlad mat och närproducerat. Eleverna pratar även om att det måste ske en ekonomisk tillväxt men att det ska ske utan att man förstör miljön eller klimatet. De visar även på att eget ansvar över sin egen ekonomi är av stor betydelse. Eleverna visar på en förståelse att deras konsumtion påverkar världen omkring dem i en bredare kontext än endast deras privatekonomi.

5.3.3 Vad betyder HU för eleverna i relation till Hälsa

Mat som är bra för hälsa var det som var av störst betydelse för eleverna och därefter var det träning som var av betydelse. Men även god miljö och alla människor rätt att äta bra och ha en bra hälsa var av betydelse för eleverna. Flera av eleverna svarade att träning var viktigt men de lyfte även upp vardagsmotion som en viktig aspekt av hälsa. Eleverna lyfta även den mentala hälsan viktig och att man skulle må bra.

5.4 Vad elever upplever de saknar i undervisningen inom HKK i

relation till hållbar utveckling

Det ställdes två öppna fråga till eleverna. Den första rörde vad de saknade inom i undervisningen av HU inom HKK och den andra om vad de själva skulle vilja att studera mer av. Det kom in totalt 116 olika svar som sedan kategoriserades i 11 olika kategorier (se tabell 4) till den första frågan

Tabell 4.

Elever upplevelse om vad de saknar att arbeta med	Antal
Tvätta	1
Konsumtion	8
Livsstilar/traditioner	10
Alla människors lika värde/ Jämställdhet	19
Klimatet/miljö	14
Energiförbrukning	12
Privatekonomin	24
Måltider	8
Matlagning	9
Hälsa	11

Beskrivning av vad elever upplever att de saknar inom arbetet med inom HKK i relation till HU

Privatekonomi och alla människors lika värde/ Jämställdhet är de två kategorier som sticker ut som två områden eleverna saknar att undervisas i. Många gånger har de två kategorierna mer än dubbelt så många svar än de andra kategorierna. Resultatet indikerar att elever upplever att de inte får tillräckligt undervisning inom de områdena. De andra kategorierna ligger relativt nära varandra i antal svar vilket gör att det inte går att dra några slutsatser om dem.

Den andra öppna frågan som ställdes till eleverna vad eleverna själva tyckte skulle svara var viktigast att arbeta med så inkom 176 svar. Den kategori som fick flest svar var privatekonomi hela 37 svar var att eleverna tycker att det viktigaste att arbeta med var privatekonomin. Miljö/Klimat och hälsa var två andra områden eleverna skulle vilja arbeta mer med.

Tabell 5.

Vad tycker elever är det viktigaste att arbeta med i HKK i relation till HU	Antal
Tvätta	2
Konsumtion	21
Livsstilar/traditioner	4
Alla människors lika	17
Klimatet/miljö	30
Energiförbrukning	1
Privatekonomin	37
Måltider	8
Matlagning	24
Hälsa	32

Beskrivning av vad eleverna tycker är viktigast att arbeta med i HKK i relation till HU

Resultatet visar att privatekonomi fick flest svar på båda öppna frågorna vilket visar att eleverna upplever att de saknas undervisning inom området samtidigt som de själva önskar att få fördjupa sig i privatekonomi. Även jämställdhet och hälsa är två områden eleverna upplever att de saknar att undervisas i. Trots att eleverna upplever att de saknar undervisning i dem båda så visar resultatet att fler elever önskar lära sig mer om hälsa än om jämställdhet. Det betyder att eleverna är medvetna om vad de saknar i sin undervisning men det betyder inte att de skulle vilja arbeta med de delarna trots allt om de saknar intresse för dessa. Det mönstret framträder ännu tydligare när det kommer till matlagning. 9 svar sa att de saknade att arbeta med matlagning medan 24 svar kom in att de önskar att arbeta mer med matlagning.

6 Diskussion

Detta avsnitt är indelat i två delar, en resultat och en metoddiskussion. I resultatdiskussion diskuteras resultatet av studien och i metoddiskussion diskuteras studiens svagheter och styrkor.

6.1 Metoddiskussion

6.1.1 Svagheter och styrkor

Studiens urval skedde genom ett bekvämlighetsurval. Det var det sättet som bedömdes som genomförbart i beaktande av tid och resurser som fanns till förfogande för studien.

Christoffersen och Johanessen (2015) och Bryman (2011) skriver båda att ett bekvämlighets

urval är ett passande val för en studie med små resurser. Bekvämlighetsurvalet skedde dock utan kunskap om vilka skolor som få undersökningen då det skedde genom personliga kontakter som kände lärarna men inte jag personligen. Detta är en styrka för studien då jag själv inte har valt vilka skolor som ska delta i undersökningen och inte har någon kunskap om hur undervisningen bedrivs. Det fanns inte heller någon kunskap om skolorna hade någon speciell inriktning.

Christoffersen och Johanessen (2015) lyfter fram att det finns flera svagheter med den kvantitativa metoden som exempelvis att det är svårt att säkerställa att den som besvarar enkäten har förstått formuleringar i frågorna. Enligt Christoffersen och Johanessen (2015) är de även svårt att säkerställa att de har förstått frågorna på ett korrekt sätt vilket skulle kunna resultera i ett felaktigt resultat för studien. En vidare svaghet som Christoffersen och Johanessen (2015) lyfter som är ett återkommande moment i min undersökning är att det är jag själv som tolkar respondenternas svar och samlar in informationen. Den mänskliga faktorn bör lyftas då jag kan tolkat informationen på ett felaktigt vis eller inte förstått vad eleven menar i sina öppna svar i enkäten. Författarna belyser detta moment där man arbetar med kvantitativa informationskällor likt en enkät eller intervju kan innehålla brister då man som människa kan feltolka svaret från respondenten.

6.2 Resultatdiskussion

6.2.1 Skillnaden mellan pojkar och flickors uppfattningar om HU inom HKK

Resultatet visade på stora skillnader mellan hur viktigt tjejer och killar tycker att HU är. Tjejer ansåg att HU var signifikant mer viktigt än vad pojkar tyckte. Det visade sig även i resultatet för när man frågade hur viktigt det är att lära sig om HU. Där var skillnaden ännu större mellan tjejer och killar. Tjejer tyckte de var betydligt mer viktigt att lära sig om HU än vad killar gjorde. Då HU måste ske genom att hela samhället arbetar tillsammans och skolans roll är central för det arbetet (Borg 2011). Då räcker de inte med att bara tjejer tycker det är viktigt att lära sig om HU. Undervisningen måste nå alla i skolan oavsett kön för att målet om en hållbar framtid ska vara möjligt då det inte är räcker med att tjejer besitter kunskaper och förmågorna för att kunna bidra till en HU som Borg (2011) skriver. Av de resultat som tagits fram under min forskning går det även att stödja den tes Borg (2011) lyfter i sin skrift att de

går att finna en skillnad mellan könen när det gäller att kunna applicera undervisningen gällande HU samt kunna ta till sig ämnets stoff.

För att öka killars intresse för HU och att skapa ett intresse för dem att lära sig mer om HU krävs det att man lägger om undervisningen på så sätt att de tilltalar killar i högre utsträckning. Genom att göra det mer tilltalande för killar att studera HU så skulle undervisningen bli mer inkluderande för båda könen. Genom att även killar skulle vara mer intresserade av HU skulle det bidra till skolans mål om att utbilda samhällsmedborgare som bidrar till en hållbar utveckling. Likt tidigare benämnt i arbetets introduktion lyfter författaren Torbjörnsson (2011) hur ämnet HKK har genom historiska aspekter klassats som ett feminint ämne inom den svenska skolan. På grund av ämnets stämpel går det att se tendenser att även då HU blir lidande när det kommer till att väcka intresset hos killar. Av de arbete som jag nu utfört går det även att belysa de stoff som jag tidigare presenterade (Pettersson, 2007) att ämnets stigmatisering avhåller killar att prestera inom samma utsträckning som tjejer och sätter band på deras intresse att lära sig ytterligare.

6.2.2 Vad betyder hållbar utveckling för eleverna i relation till

HKK tre ämnesområden?

Resultatet visar att miljö är det som har mest genomslag för eleverna totalt sett inom de tre kunskapsområdena inom HKK. Eleverna visar att miljön påverkar alla de olika perspektiven inom hållbar utveckling och visar en förståelse för hur miljön påverkar både ekonomin och det sociala. För eleverna har miljön en stor betydelse när de kommer till HU. Elevernas svar visade att det sociala och ekonomiska området var viktiga i relation till hur de påverkade miljön i hög utsträckning. Det ekonomiska perspektivet av hållbar utveckling betyder för eleverna att de ska tänka på hur och vad de konsumerar. Eleverna tänker speciellt på vilken sorts konsumtion de gör och hur det påverkar miljön och klimatet. För dem betyder det att ekonomin ska kunna växa och de ska kunna konsumera men på ett sådant sätt att de inte förstör miljön och klimatet. Det sociala perspektivet betyder jämställdhet och även jämlikhet för eleverna. Resultatet visade i viss mån även att elever har en mer holistisk syn på HU som

boken av Hjalmeskog och Höijer (2019) skriver att det krävs för att förstå ämnet i sin helhet. Det syns bland annat genom att elever väljer att inkludera flera olika områden som har betydelse för dem i de olika undervisningsområdena. Av de resultat som tagits fram efter detta arbete går det att se en viss skillnad av både mina tidigare erfarenheter på den verksamhetsförlagda undervisningen och det som belyses inom boken av Hjalmeskog och Höijer (2019) avhandling samt Skolinspektionens (2019) granskning. Eleverna hävdade i enkätundersökningarna att de får testa på de tre områdena inom ämnet Hem och Konsumentkunskap. Även om det går att belysa en viss prioritering hos eleverna där matlagning är en allt mer förekommande del, får eleverna tillgång till de övriga två delarna.

6.2.3 Elevers uppfattningar om vad de arbetar med inom

undervisningen om HU inom HKK

Hur mycket elever har arbetat med olika delar av HU skiljer sig åt. Det kan delvis förklaras med att lärare har olika prioriteringar och möjligheter för sin undervisning. Gisslevik et al. (2018a) fann i sin studie att tid för att implementera ny undervisning i terminsplaneringen allteftersom ämnet blir mer komplex saknas. Vilket skulle förklara varför ämnet kvarstår som ett matlagnings ämne att Skolinspektionens (2019) endast fann att en fjärdedel av alla skolor uppfyller att undervisa om hela det centrala innehållet i kursplanen. Helt klart är att elevernas upplevelse är att HKK är ett matlagnings och måltidsämne då 71% av eleverna anser att de arbetat med matlagning i ganska stor eller mycket stor utsträckning. Elevernas upplevelse stöds av Skolinspektionens (2019) granskning. HKK ses fortfarande ses som ett matlagningsämne då det är den ämnesdelen som tar störst plats och prioriteras. HU kan realiserars genom matlagning men då krävs det en djupare förankring till varför man lagar maten och matens konsekvenser. Idag ligger fokus ofta på att laga maten och läraren sätter inte in maten som lagas i en större kontext. Skulle matlagningen sättas in i en större kontext så skulle det bidra till att HU realiserars inom HKK i större utsträckning.

Skolinspektionen (2019) fann i sin studie att privatekonomi var den delen av ämnet som prioriterades minst. Det återspeglas även i elevernas svar av vad de önskar arbeta mer med samt vad de upplever de arbetat med. 29% av eleverna önskar att läsa mer privatekonomi. 42% av eleverna som deltog i studien svarade även att de hade endast arbetat lite eller inget

med privatekonomi. Privatekonomi är en del av ämnet som både denna studie och Skolinspektionen (2019) fann är nedprioriterat bland lärare medan eleverna själva anser att det är viktigt att lära sig.

22% eleverna önskade sig att lära sig mer om jämställdhet och alla människors lika värde. 30% svarade även att de hade arbetat lite eller inte alls med de två områdena. I ett ämne som HKK som är fullt av könsroller och mönster så är det problematiskt att över en fjärdedel av eleverna upplever att de inte får arbeta med det. Speciellt då HKK kursplaner pekar ut att arbeta med könsmönstren är något som ska ske. I det centrala innehållet nämner att arbetet med jämställdhet specifikt ”Arbetsfördelning i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv” (Skolverket, 2011, S.1) och även ämnets syfte lyfter att jämställdhet ska behandlas.

Resultatet visar dock att alla elevernas svar visar att alla områden inom HU berörs i någon form under tiden de studerar HKK. I vilken utsträckning eleverna upplever att det sker varierar mellan eleverna. Variationen i elevers upplevelse spelar säkerligen roll beroende på vilken undervisning de fått och hur de själva ser på HU. Undervisningen innehåll kan till viss del bero på vilken tid lärare har fått att förändra och utveckla sin undervisning (Gisslevik, Wernersson och Larsson, 2018a) Genom att ge HKK lärare tillräckligt med tid för att utveckla och förändra sin undervisning efter ämnets nya krav skulle man inte bara kunna ge elever en bredare undervisning. Då många undervisande lärare inom HKK inte har behörighet enligt Skolverket (2017) så är det även viktigt att säkerställa att de besitter kunskap om hur undervisning kring HU ska bedrivas då det är upp till den undervisande läraren att tolka kursplanen och planera sin undervisning utifrån det. Saknas kunskapen om hur den ska tolkas och implementeras med HU i fokus kommer det att påverka implementeringen av det (Borg et al., 2012) God kunskap och förmågan av att tolka kursplanen så att man väljer lämpligt innehåll för undervisningen var några delar som kan överbygga de hinder som finns för att implementera HU fullt ut i undervisningen enligt Borg et al (2012). Det skulle även ge elever fler tillfällen att stöta på HU och lärare skulle få fler tillfällen att väcka elevers intresse för just HU. Vilket undersökningen visar skulle gynna killar i större utsträckning då de inte tycker att det är lika viktigt med HU som tjejer tycker. Resultatet visar att väcka just killarnas intresse för HU kan vara extra viktigt för att uppnå de resultat som Skolverket och i förläningen regeringen önskar. (Skolverket, 2011)

7 Slutsatser och implikationer

Studien har visat att HU är viktigare för tjejer än vad det är för killar. Den visade även att tjejer tycker det är viktigare att lära sig om HU. För att hela samhället tillsammans ska kunna arbeta emot en mer hållbar framtid så krävs det att alla är delaktiga. För att det ska uppnås måste det ske en attitydförändring hos killarna så att de inte bara tycker HU är viktigt utan även är villiga att lära sig mer om HU. Det måste ske genom en förändring i undervisningen så att den tilltalar killar i en större utsträckning. För först genom att de är villiga att lära sig och skaffa rätt verktyg så kommer de att kunna bidra till en mer hållbar framtid.

I studien har de framkommit att eleverna arbetar mer med matlagning och miljö än med de sociala och ekonomiska perspektiven. Av resultatet kan man dra slutsatsen att lärare inom HKK behöver få mer tid att utveckla och förändra sina planeringar för undervisningen för att möta utmaningen att undervisa i det alltmer komplexa ämnet som HKK utvecklas till. Genom att ge lärare den tiden kan de ge en mer holistisk undervisning av ämnet. Av resultatet kan man dra slutsatsen att jämställdhet är något som behöver lyftas mer i undervisningen inom HKK. Även det privatekonomiska ämnesområdet är något som behöver lyftas mer i undervisningen. För vidare studier skulle det vara intressant att undersöka vad som skulle få killar att öka sitt intresse för HU både i skolan och på fritiden. Det skulle kunna vara till hjälp för lärare när de planerar lektioner för att få med hela klassen oavsett kön. Intressant skulle även vara att se hur behöriga och obehöriga lärare väljer att värdera olika ämnesområden inom HKK i förhållande till HU och kursmålen. Då många lärare är obehöriga inom ämnet skulle det även vara intressant att undersöka deras syn på HU och hur de ser på det i relation till sin undervisning

8 Referenslista

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (tredje upplagan). Liber.

Bohm, I., Lindbom, C., Åbacka, G., Bengs, C. och Hörnell, A. (2015). "He just has to like ham" - *The centrality of meat in home and consumer studies*. *Appetite*. 95, 101-112, DOI: 10.1016/j.appet.2015.06.015

Borg, C. (2011). HU i gymnasieskolans undervisning – ämnestradition versus läroplan. *Forskande lärare - en framgångsfaktor: erfarenheter från Lärarlyftets forskarskolor*, 7(-), 23–30. ISBN: 978-91-978088-6-6

Borg, C., Gericke, N., Höglund, H., och Bergman, E. (2012). *The barriers encountered by teachers implementing education for sustainable development: Discipline bound differences and teaching traditions*. *Research in Science och Technological Education*, 30(2), 185-207. DOI: 10.1080/02635143.2012.69989

Boverket. (2017). *Förhållningssätt till HU*. Hämtad 2020-11-17 från <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/fysisk-planering/fo>

Christoffersen, L. och Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. (1. uppl.) Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (Fjärde upplagan): Studentlitteratur.

Eliasson, A. (2006). *Kvantitativ metod från början*: Studentlitteratur.

Europeiska rådet (2019/ 10 juni). *Ett hållbart Europa senast 2030: rådet antar slutsatser*. <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2019/12/10/sustainable-europe-by-2030-council-adopts-conclusions/>

Finansdepartementet (Fi) (2017). *Sverige och Agenda 2030 – rapport till FN:s politiska högnivåforum 2017 om HU*. Hämtad 2020-11-17 från

<https://www.regeringen.se/49f006/contentassets/f883444856cd40838e69a22d5da2beed/sverige-och-agenda-2030--rapport-till-fns-politiska-hognivaforum-2017-om-hallbar-utveckling.pdf>

Gelinder, L. (2020). *Smak för hållbar mat? - Undervisning för hållbar matkonsumtion i Hem- och konsumentkunskap* [Doktorsavhandling,] ACTA UNIVERSITATIS UPSALIENSIS UPPSALA. Hämtad från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1417766/FULLTEXT01.pdf>

Gisslevik, E., Wernersson, I. och Larsson, C. (2018 a). *Pupils' Participation in and Response to Sustainable Food Education in Swedish Home and Consumer Studies: A Case-Study. Scandinavian Journal of Educational Research*. 63:4, 585-604, DOI: 10.1080/00313831.2017.1415965

Gisslevik, E., Wernersson, I. och Larsson, C. (2018b). *Home economics teachers' perceptions of facilitating and inhibiting factors when teaching sustainable food consumption Sustainability*. (10:5). DOI: 10.3390/su10051463

Göteborgs Universitet. (2018, 1 mars). *Låg status för hemkunskap hindrar hållbarutveckling*. Forskning.se. Tillgänglig: <https://www.forskning.se/2018/03/01/lag-status-hemkunskap-hindrar-hallbar-utveckling/>

Hjälmeskog, K. och Höljer, K. (2019). *Didaktik för hem och konsumentkunskap*. Gleerups Utbildning AB.

Petersson, M. (2007). *Att genuszappa på säker eller minerad mark. Hem- och konsumentkunskap ur ett könsperspektiv*. Doktorsavhandling: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Regeringskansliet. (2016). *Agenda 2030 för HU*. Hämtad den 2020-02-15 från <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/agenda-2030-for-hallbar-utveckling/>

Rosengren, K.E. och Arvidson, P. (1992). *Sociologisk metodik*. (4. uppl.): Almqvist och Wiksell.

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Hämtad den 14 december 2020 från <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-ochfritidshemmet?url=1530314731%2Fcompulsorycw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DGRGRHKK01%26tos%3Dgr%26p%3Dp&sv.url=12.5dfee44715d35a5cdfa219f>

Skolverket. (2011b). *Kommentarmaterial Till kursplan i hem- och konsumentkunskap*. Hämtad den 14 december 2020 från: <https://www.skolverket.se/publikationsserier/kommentarmaterial/2022/kommentarmaterial-till-kursplanen-i-hem--och-konsumentkunskap---grundskolan>

Skolverket. (2017). *Pedagogisk personal i skola och vuxenutbildning läsåret 2016/17*. Hämtad den 2021-01-04 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/arkiverade-statistiknyheter/statistik/2017-03-21-statistik-om-pedagogisk-personal-i-skolan>

Skolverket. (2019). *Utbildning viktigt för att nå målen för HU*. Hämtad 2020-11-17 från <https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/hallbar-utveckling-och-miljo/agenda-2030-utbildning-och-hallbar-utveckling#h-Malenforhallbarutveckling>:

Skolinspektionen. (2019). *Hem- och konsumentkunskap i årskurs 7-9*. Hämtad den 18 november 2020 från <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/hem-och-konsumentkunskap-i-arskurs-7-9/>

Sveriges biståndsmyndighet. (2022). *Globala målen och klimatavtalet visar vägen för det svenska biståndet*. Hämtad den 2020-02-26 från <https://www.sida.se/Svenska/sa-fungerar-bistandet/svenskt-bistand/globala-malen-och-klimatavtalet/>

Summers, M., Corny, G, och Childs, A. (2013). *Teaching sustainable development in primary schools: An empirical study of issues for teachers*. Environmental Education Research. 9:3, DOI: 10.1080/13504620320000933174

Torbjörnsson, Thomas. (2011). *En för alla – Alla för naturen. En studie av ungdomars attityder till hållbar utveckling*. Kulturgeografiska institutionen. Forskarskolan i Geografi. 124 pp.

World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). *Report of the World Commission on Environment and Development: "Our Common Future"*. u.o.

9 Bilagor

Bilaga 1 Enkät

Hur ser DU på undervisning om hållbar utveckling i hem- och konsumentkunskap

Jag heter Andreas Simonsson och är ämneslärarstudent med inriktning hem- och konsument kunskap, historia och religion på Göteborgs Universitet. Jag håller just nu på med mitt examensarbete där jag undersöker hur elever uppfattar hållbar utveckling i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Enkäten är utformad sådan att de som deltar är anonyma. Materialet i studien kommer att förvaras så att inga obehöriga kan komma åt det. Insamlat material kommer enbart används i detta examensarbete. Enkäten riktar sig till alla som går i årskurs 9. I enkäten ombeds du dels besvara bakgrundsfrågor om dig själva och dels besvara frågor kring hållbar utveckling i förhållande till ämnet hem- och konsumentkunskap.

Har du frågor angående enkäten eller studien är du välkommen att kontakta mig på gussimang@student.gu.se

Accepterar du att delta i studien?

Ja

Hur gammal är du?

Ditt svar

Vilket kön är du?

Kvinna

Man

Annat

Läser du ämnet hem- och konsumentkunskap?

Ja

Nej

Har du läst hem- och konsumentkunskap i årskurs ...

	Ja	Nej
Årskurs 7	☐	☐
Årskurs 8	☐	☐
Årskurs 9	☐	☐

Hur viktigt är hållbar utveckling för dig?

- Inte alls viktigt
- Lite viktigt
- Varken eller
- Ganska viktigt
- Mycket viktigt

Vad betyder hållbar utveckling för DIG när det kommer till MILJÖ

Ditt svar

Vad betyder hållbar utveckling för DIG när det kommer till EKONOMI

Ditt svar

Vad betyder hållbar utveckling för DIG när det kommer till HÄLSA

Ditt svar

När det gäller hållbar utveckling inom hem- och konsumentkunskap vad tycker du skulle vara viktigast att arbeta med. Ange tre förslag av ovanstående alternativ

Ditt svar

När det gäller hållbar utveckling inom hem- och konsumentkunskap vad saknar du att arbeta med. Ange tre förslag av ovanstående alternativ

Ditt svar

Tack för din medverkan
